

100 LET

od 39

0107554

V skrbi, da ohranimo spomin na pustne običaje v Mozirju je Pustno društvo Pust Mozirski poskrbelo za zapis ob stoletnici organiziranega pustovanja v kraju ob Savinji.

Pustovanje samo po sebi je star običaj, ki je poznan po vsej Evropi, praznuje pa se različno, pač skladno z načinom, ki se je kje udomačil. Nekatera velika mesta našega kontinenta že stoletja praznujejo zelo bučno in razkošno, tu kaže omeniti, denimo, Benetke, Koeln in Porenje na sploh.

Tudi po naših vaseh so na pustne dni uprizarjali najrazličnejše norčije in sledili običajem svojih prednikov. Seveda vse to v okviru okoliščin, ki na vasi ne nudijo toliko različnih možnosti kot v večjih središčih. V naših hribovskih naseljih so pomenili pustni dnevi veselje in rajanje, kjer so predvsem prišli do izraza domači godci.

V Mozirju se je seveda trška srenja znala povešeliti, torej tudi v pustnem času. Kdaj natančno so pričeli z organiziranimi skupinskimi uprizoritvami pustnih običajev ni zanesljivo znano, vendar pa pisni viri, ki so sicer zelo skopi, potrjujejo začetek nekako pred sto leti, to je okoli 1891. leta. Zato gre mozirskim pustnakom priznanje, da so poskrbeli za pričujoči zapis, ki ohranja spomin na prizadevanja sedanjih organizatorjev in njihovih prednikov.

MOZIRJE, STAR SLOVENSKI TRG

Kdaj je Mozirje nastalo ne moremo z gotovostjo trditi. Manjkajo tudi zanesljivi podatki o tem, kdaj so kraju podelili trške pravice. Hud požar je namreč leta 1580 upepeljil ves kraj in z njim tudi najstarejše listine. Te se sicer od leta 1146 dalje navajajo, bodisi da gre za razne pogodbe med zemljiškimi gospodi, ali za razne listinske prenose. Vendar, o kraju kot trgu priča šele listina iz leta 1318, za katero smemo trditi, da je najstarejša te vrste. Gotovo pa je, da je kraj bil že pred navedenim letom trg.

V starih listinah so uporabljali za Mozirje različna imena, kar je za tiste čase značilno. Največkrat pa najdemo zapisano Moziri, sicer pisano na različne načine. Če bi brskali po izvoru imena kraja, bi našli več nazorov in mnenj. Nemška, seveda iščejo koren v nemški besedi, dočim je dr. F. Bezljaj v etimološkem slovarju zapisal, da gre za slovensko besedo, ki naj izvira iz "močvirja", kar bi po izročilu, ki trdi, da je kraj v vseh nižjih legah moker (močvirren), lahko držalo. Tudi nekatera še ohranjena imena (ledinska), pričajo o zelo močvirnem ozemlju okoli kraja, ki se je verjetno prav zato razvil na višje ležečih mestih, ki tvorijo danes stari del kraja ali trg. Pri tem gre za značilen srednjeveški trg na katerem se je trgovalo, zborovalo in dogajalo vse najpomembnejše.

Nekako sredi trga je stal nekoč stari rotovž, kjer je bil sedež magistrata, saj je Mozirje imelo posebne pravice (trg s posebnimi pravicami).

Vse do uvedbe občin, je trgu načeloval sodnik. Ta je imel nižjo sodno oblast, dočim je višjo izvajala zemljiška gosposka na Žovneku, kamor je Mozirje spadalo. Šele sredi preteklega stoletja so vodili trg župani, sodna oblast pa je prešla na sodišča.

V času sodnikov so v Mozirju volili tržani svojega sodnika za dve do tri leta. Volitve so potekale v pisarni magistrata, dočim je bilo sprejemanje novih tržanov vedno na trgu, saj so temu prisostvovali vsi hišni gospodarji (tržani). Tam je novosprejeti moral položiti zaobljubo zvestobe trgu in magistratu, potem pa so vse skupaj krepko zalili in kdor je dal za večjo ceho, je pridobil na ugledu. Še v osemnajstem stoletju so na vsake sedem let slovesno opravili ogled trških meja. To je bila velika prireditev, ki so jo zelo resno jemali, udeležili pa so se je vsi tržani in deloma tudi otroci, "češ, naj vedo za trške meje"... Sprevod je trajal dva dni in se je končal na slovesnosti na prostoru pred današnjim Savinjskim gajem.

Trg Mozirje je štel največ nekaj preko 500 prebivalcev. Ti so živeli zelo vase zaprto življenje s strogimi mejami socialnega razlikovanja. To je seveda pomenilo razlikovanje ljudi po slojih in le "tržan" je imel kaj reči, ko se je odločalo o zadevah skupnega življenja. Tako se je porajalo malomeščanstvo, ki ga je bilo še dolgo čutiti med domačini, vsak drugi je veljal za manjvrednega, bil je "prihajač".

V drugi polovici 19. stoletja so tudi v Mozirju, kot narodno trdnem kraju, ustanovili Čitalnico. Ta je precej razgibala družabno življenje in oblažila razna razlikovanja, kajti skupni cilj je tedaj bil zedinjena Slovenija in narodna zavednost. Pojavile so se prve veselice s široko udeležbo, tudi maškerade.

PUST MOZIRSKI

Pustni običaji so na sploh zelo stari in so se v različnih priredbah pojavljali na vasi in v večjih krajih. Mozirje ni v tem pogledu izjema. Kdaj pa se je pričelo organizirano pustovanje z raznimi prizori in dejanji po trgu, pove domači kronist Žiga Laykauf, ki je leta 1921 zapisal, da "Mozirjani že trideset let počenjajo te pustne norčije po trgu"... Po tej ugotovitvi poteka letos 100 let Pusta Mozirskega. Prej se seveda ni tako imenoval, največkrat najdemo v vabilih zapisano, da se vabijo ljudje k pustovanju v Mozirju.

Od samega začetka ima pustovanje stalnice v svoji izvedbi. Tako se vendarle običaj ohranja vsebinsko skozi vsa leta. Torej iz roda v rod.

Daleč nazaj, so po pisanju Franja Vajda, v Mozirju poznali "močnike". Ti so na pustni torek preganjali otroke in mimoidoče, imeli so s sajami in mastjo namazane roke, radi so koga grdo namazali... Dejstvo je, da je pustna prireditev od nekdanj služila za razne kritične ponazoritve dogodkov v kraju. Torej smemo reči, da je Pust imel vedno ostro metlo... Pometal pa ni le pred pragi skromnih tržanov, ampak z večjim poudarkom pred pragi mogočnežev. To je seveda razumeti, da sicer malim ljudem ni bilo mogoče govoriti, kaj šele kritično ocenjevati početja "velikih" in mogočnih tržanov. Tako je torej to bila prilika za poravnavo medsebojnih obračunov v raznih krajevnih združenjih, teh pa seveda ni manjkalo. Včasih so bile nakane Pusta ostro grajane, včasih tudi nepremišljene in za koga žaljive, pa vendar, z dobro voljo na obvezni maškeradi, se je marsikaj zravnilo.

Ena najstarejših ohranjenih slik o pustovanju v Mozirju. Gre za prizor, ko so po trgu vodili Slona, na njem pa je ponosno sedel veliki afriški lovec (tako je namreč o sebi trdil neki Mozirjan...).

V času pred prvo svetovno vojno je najbolj znan sprevod s slonom. Tu je šlo za smešenje nekega tržana, ki se je potikal po svetu in trdil tudi, kako da je v Afriki pokončal samega slona... Huda zdraha med gospodinjami je nastala zaradi kur, ki so pač iskale piče tam kjer je ta bila, zato so brskale po vrtovih imenitnikov, seveda se uboge kure tega niso zavedale, in nič hujšega... Spor je moral poravnati sam župan in seveda ga je uprizoril Pust v veliko veselje tistih, ki kur niso imeli. Velikokrat so oponašali razne znane krajane in njih dejanja. Pred prvo svetovno vojno in tudi po njej, so imeli vedno likof pred Šustarjevo kletjo. Pek Šustar je za nje spekel posebne preste, ki so jih skupaj s tokovcem (jabolčnikom) v veselem razpoloženju zavžili. Običajno je bilo, da se je likofa udeležil tudi trški župan.

Zgodilo se je, da so posekali lipo pod katero je tako rad sedel znani in res zaslužni starejši mož, tega je to dejanje do te mere razžalostilo, da ni šel več med ljudi.

V zadnjem času, ali bolje po drugi svetovni vojni se je Pust posodobil. V bistvu je vse ostalo pri starem, le vsebina prizorov se je prilagajala času in dogajanju v njem. Opazno so se prizori na trgu vsebinsko prilagajali dogajanjem v svetu in manj v kraju samem. To pa je bilo le prehodno, kajti sedaj sledi Pust Mozirski spet svojemu poslanstvu in šiba predvsem dogajanja v Mozirju. Kar spomnimo se temeljnega kamna za veleblagovnico, ki je nikoli ni bilo, vendar pa so kamen slovesno "posvetili" in nato kar dobro zalili na veliki dogodek. Pust je nato pripravil pravo zabavo okoli dogodka s temeljitim kamnom... Lahko bi tu še naštevali domiselne in dobro izpeljane prizore, ki so osredotočili pozornost številnih gledalcev na osrednjih prireditvah na trgu.

Mozirski pustnaki nosijo visoke klobuke (cilinder), frak in bele hlače. Tako so oblečeni že od tridesetih let. Pred tem časom pa so bili poljudno oblečeni in našemljeni. Po drugi vojni so nekaj let (morda tudi le dve) nosili pidžame, pa so se kmalu spet vrnili k svojim prvotnim oblačilom.

Pust Mozirski ima svojo fano (bandero), ki jo nosijo vedno na čelu spreveda, krepko mahaje z njo.

Zelo se je uveljavil še pustni dvorni orkester pod imenom "Boj se ga". Ta spremlja obvezno vsak sprevod in je predvsem v času "ofiranja" zelo prizadeven; saj se pred vsako hišo izkažejo s kakšno skladbo. Med igranjem orkestra pa posebno opremljeni pustnaki pobirajo prispevke krajanov. Prav rado se je zgodilo, da so se pustnaki izognili hišam, ki so bile pri daru preveč "ohrne". To je seveda kar hitro šlo od ust do ust in širil se je slab glas o takšni hiši.

Tudi v času med oberma vojnama so pustniki nosili frak in bele hlače, to dokazuje slika na kateri je Franc Širko, posnet leta 1930 pred trško kapelico in lipo.

Po trgu so rogovilili pustnaki tudi leta 1932

Prizor pustovanja iz leta 1932

Pustni orkester leta 1932 pred Maksetovo hišo

Predstavniki mozirskega pustnega zastopstva na Miklavčevem tovornjaku leta 1932

Med posebnostmi orkestra Boj se ga sodi tudi pestra izbira skladb, ki jih igra ob ofiranju. V bistvu igrajo le nekaj različnih viž, vendar pa pred vsako hišo napovedo katero bodo igrali. Imena viž prilagajajo razmeram in količinam prebivalcev določene hiše ali po nekem dogodku v katerega so vpleteni stanovalci hiše pred katero ofirajo. Tako so znane: Punčuh – Umetniška (Punčuh se ukvarja s slikarstvom), Lamut – Kontra Mercator marš (bil je direktor trgovskega podjetja Savinja), Aubreht – Pozna ura, osma ura, (Aubreht je urarski mojster), Rjavec – Sitotisk polka (imeno-vani opravlja sitotiskarska dela), Tajnik Rudi – Paragrafmarš (tajnik SO Mozirje), Resnik – Penicilinmarš (gre za veterinarja), Samopostrežba Mozirje – Nekoč v starih časih – mesarska (trgovi-na je imela težave s slabo ponudbo mesa), Steklar – Razbita serenada, Lekarna – Super plače, angleški valček, Turist – Slabe postrežbe mazurka, Borovo – Lepih nog marš, Kovačič – Prefinjena kartoteka (nekadanji uradnik), Julč Pepel – Carinska fergazer polka, Košir – Taborniška polka (bil je predsednik te organizacije), Vsi bloki – Mi smo ubežniki, Leskovšek – Preljubi moj transport (šofer transportnega podjetja), Jože Vratinar – Oj kje so moje krače (mesar), Franc Širko – Zdravilna polka (zdravnik), Aubreht – Stari kibic marš, Mutec – Bančo renovirana polka (bančni uslužbenec), Pleterski – Pomanjkanje pragrafov marš (pravnik) in seveda še mnogo takih so si izmislili, včasih tudi kar sproti.

Pred prvo svetovno vojno so v pustnih prireditvah sodelovali domala vsi tržani, tudi najpomembnejši. Tu smemo domnevati, da so se na ta način izognili kakšnim neprijetnim pripombam na svoj račun. Kajti težko je bilo zoper sodelujoče zbijati šale. Res pa je tudi, da so mnogi teh uglednežev resnično čutili dolžnost sodelovati in tako dati dober zgled ostalim krajanom.

Svetovno znani pustni orkester Boj se ga je že leta 1952 predstavljajl pravo glasbeno pridobitev v Mozirju

Občeznani orkester "Boj se ga" v vsej svoji prizadevnosti za dobro vzdušje ob pustnih prireditvah

Nekaj let po osvoboditvi, ko so spet pričeli s pustnimi prireditvami, se je zdelo, da je sodelovanje pri pustnakih usojeno le "navadnim" občanom, kajti med njimi ni bilo najti kakšnega "vodilnega" človeka... Velike zasluge, da se je ta običaj v Mozirju sploh ohranil in se do te mere uveljavil, imajo številni stari pustnaki, ki so znali v svoje vrste pritegniti mlade. Danes so vse prireditve skrbno načrtovane in ugledne. Seveda pa velja pribiti, da je delo na pripravah obsežno in zelo zahtevno, pa še vedno premalo cenjeno s strani odločujočih. Res se zadnje čase miselnost spreminja in tako imajo pustnaki že pravo veljavo in tudi ustrezno podporo. Ena glavnih točk vsakoletnega sporeda je prevzem oblasti na občini. Ta dejanja so že iz časa trškega magistrata, ko se je župan umaknil pustnemu županu. Ta pa je uradno v imenu pustnega magistrata, strogo in natančno po zastavljenem programu... To se dogaja še danes v veliko veselje gledalcev, ki se jih ob tej priliki nabere pred občinsko stavbo kar dosti.

Tedaj, ko še ni bilo podjetij v kraju in okolici, pustnaki niso imeli naloge obiskov in prinašanja raznih novotarij direktorjem in kolektivom. Zato pa so obiskovali krajevne veljake in predvsem gostilne, trgovine in posameznike, da so ob tem lahko duhovičili o predlogih in željah občestva. Marsikdaj so koga izmed zaslužnih tudi odlikovali...

Vsekakor lahko trdimo, da je Pust Mozirski vsakokrat odmeval in da je v kraju že kar prislovično ugotavljanje po pustnih prireditvah o tem kaj so pustnaki tokrat odkrili, ali ožigosali. Ponavadi je njihovo "obiranje" imelo dobre učinke, marsikaj se je s pomočjo pustnih prizadevanj le kaj uresničilo oziroma uredilo. Tako Pust ni bil le samemu sebi namen.

Seveda je prišlo tudi do neljubih zapletov zaradi pustnega obiranja. Znani so primeri, ko so se zaradi kakšne točke srečali pred sodnikom, pa kaj hujšega nikoli ni bilo!

OKOLOZNANILO

Mi, po volji naših ljudnih predstavnikov postavljeni pusti damo vedeti vsa purgerjena in pergercaan Mozirja, da smo postavili danes ob polnoči neodvisno in samostojno vlado. Predsedstvo vlade je prevzel Krištof Mogočnik, zunanje zadeve Urban Zvitorepec, notranje zadeve Ožbolt Želeščar, prosveto Feliks Možganar, finance Jervecij Sračar, komunalne zadeve Anastazij Polžar, socialno srbatvo Sinforoza Pleničarča, zdravstvo dr. Silvo Ricinus, promet Lipa Fičar, gostinstvo in turizem Radogost Brzonog, za delo Lenart Uvale.

Naročamo in zapovedujemo, da vlada začne z delovanjem na justni torok ter reši pereče in goreče probleme, ki so: elektrifikacija Sp. Trat, reforme gostinstva v Mozirju, odprava pomanjkljivosti v Flockih (pralnica, umivalnica itd.), dola z najmodernejšo mlatilnico, namenjava občinskega sodeča in Gozdnega gospodarstva itd. Naša vlada ima pravico, da te delovni predlogi še dopolni ali po svojem proučarju izpromoni.

Vladar - samodržec

Mozirski Rast

Predsednik vlade vabi globoko cenjeno občinstvo svočor na pustno rajanje, ki bo v tolovadnici. Prav tako pričakuje, da se boste slovočnosti na pepelnico udeležili vsi.

Mozirje, dne 2. marca 1965.

Zadnje dejanje ob žalostni smrti Pusta Mozirskega na Pekovih lavah

Med sedmino, na sliki ne preveč žalostna Pustneta, sicer žalujoča vdova po preminulem Pustu

Do današnjega dne se je tudi ohranil vsakoletni razglas Pusta, ki je sporočal vrlim tržanom ukrepe pustne oblasti za izboljšanje raznih pomanjkljivosti v kraju. Nekaj časa so takšen razglas izdajali pisno in se je imenoval ali "Okolooznanilo" ali pa "Okoloznani-lo". Ponavadi je bilo to sporočilo zelo duhovito sestavljeno in včasih tudi pikro. Zadnja leta pa izdajajo ob pustnih prireditvah posebno glasilo "PUSTNI KURIR", ki prinaša razne dogodke preteklega leta in hkrati ošiba nepravilnosti, seveda vse v satirični obliki. Glasilo se deli ob obisku delovni organizacij, ob ofiranju, prodaja pa se tudi ob glavni prireditvi Na trgu.

Za prizore na pustni torek je primerno mesto na gostinski terasi hotela Turist. Tam pripravijo oder, ta že sam na sebi pove spodrsnjaje preteklega leta, saj je običajno poslikan s takšnimi prizori, ki ne dajo dvomiti v njihov pomen.

Nekako sredi trga je vedno na mrtvaškem odru pokojni Pust, ki ga čuvajo pustnaki. Žalni spreved se vije do Pekovih lav, kjer se dotrpljeno truplo sežge z vrsto žalnih prizorov.

Dolga leta nazaj je bila sedmina za pokojnim in žalostno preminulim Pustom pred Masketovo hišo v središču trga. Tam so postavili dolge mize za katerimi so se zvrstili žalujoči ostali in pili pivo, jedli preste z zenfom. Običaj je bil, da so preste delili tudi trškim otrokom. Seveda ni manjkal žalni nagovor, branje oporoke in pomilovanje žene pokojnika, Pustnele. Ta je bridko jokala, da je marsikomu seglo v do dna srca...

Že smo poudarili, da so pustnaki enotno oblečeni v bele hlače in črn frak, le v času žalovanja za Pustom, torej na pepelnično sredo, so tudi v črnini, torej zamenjajo bele s črnimi hlačami.

Gotovo je upravičena trditev, da velja Pust Mozirski kot običaj, ki ga je v kraju treba negovati ob vsestranski podpori odgovornih v javnem življenju.

Ne nazadnje je treba poudariti, da se pustnaki vključujejo ob raznih prilikah v akcije, ki so kraju v splošno korist. Tako so letos po hudi poplavi in uničenju Savinjskega gaja, za zbiranje denarja namenjenega obnovi, pripravili prireditev in skupaj z odgovornimi v gospodarstvu zbrali lepe denarce, ki bodo še kako prav prišli spomladi, ko se bodo spet pričela dela v Savinjskem gaju.

PUSTNI KURIR

MOZIRJE, V FEBRUARJU 1972
LETO IV. ST. XXVIII

Strokovno-nepolitično-uradno glasilo mozirskih pust-njakov za vesele in dobrovoljne ljudi vseh treh spolov. Izide vsako leto, ali pa tudi ne in to v pustnem času. Časopis ureja mednarodni uredniški odbor, ki ga sestavljajo: Stefan Jezični, Sfilijop Glasogriz, Roner Gantenponer in LI-fu-tung.

Izdalo Turistično društvo Mozirje
Prilreditveni odbor za pustovanje
Tisk AERO Celje — 1972

Proglas pustovske vlade, s katerim dajemo na znanje in vedenje vsem Mozirjanom in Mozirjankam trga in okolice, vseh spolov, ter vsake starosti, da naša nova vlada prevzema vse posele v Mozirju, ker se je lansko izvoljena izkazala kot brezkrvna, močno nadušljiva in od starosti do kraja oslabela oblast, katero je prizadela ponovna reforma dinarja, zato je njej novi predsednik vsemogočni Pust, ki se je postavil za neomejenega samovladarja in zakonodajalca. Izbral je kot svoje premudre svetovalce in ministre, naslednje pustne aktiviste: Urban Samooblastnik — zunanje zadeve, Anastazij Britvič — notranje zadeve, Slavospjev Gofljuč — prosveta, Vitoslav Stiskač — finance, Stevo Grabnar — komunalne zadeve, Peter dr. Žilnik — zdravstvo, Ferdo Batič — promet, Zorica Zličoič — gostinstvo in turizem, mesto ministra za delo je nezasedeno, ker nismo našli delavaljnega človeka.

zapovedujem :

da vsi prebivalci trga Mozirje in okolice, brez vsake nergaste kritike izpolnijo sleherni vladni odlok in ukaz, ter molče in meže izvršijo vsa vladna premodrna naročila.

PUST MOZIRSKI

naročam :

da začne nova vlada z delom na pustni torek ob pol dveh zjutraj, neumorno upoštevajoč vse skrite in odkrite rezerve.

Narodna v pustni priredbi

Prelepo Mozirje prijazni si kraj,
saj enkrat na leto na zemlji je raj.
Saj takrat komando prevzame naš pust,
pojesto pa vse tja do svinskih nam ust.
Pusta slavimo, takrat staro, mlado nori,
ne dela se nič, cel trg se vrti.
Občina naša zgubi takrat celo oblast,
na Golte naj gre, naj smučajo se.
Vendar naj paz'jo uslužbenci vsi,
da spet se kater' mu kaj hud'ga ne stri.
Res škoda je velika, u žal,
da pust ni vsak teden, to bilo bi prav.
Tako bi naš štandar prišel do vrha,
in brez devalvacije blaginja bi bila.
Toda ker pust komandira v letu enkrat,
zato nič ne gre, zato je pa tak.
Dajte komando vi pustu, pa vid'lo se bo,
kdo zna gospodar't, kot drugi ga srat:
Zato nam sledite in rajajte zdaj,
ker pustnega torka prehitro bo kraj.

MALO ZA ŠALO, MALO ZA RES...

Tonček mora v šoli povedati, kaj je hrbtnica?
Takole odgovori:

»Hrbtnica je dolga kost, ki gre skozi hrbet.
Na eni strani visi glava, na drugi pa jaz!«

PUSTNI KURIR

URADNO GLASILO PUSTA MOZIRSKEGA

LETO ŠE HUJŠE KRIZE

ŠTEVILKA PRVA IN ZADNJA V LETU 85

Ker so naši zvesti sodniki, svetovalci in podaniki Trga Mozirja ponižno prosili in jim je bila od naših rajnih, ljubih gospodov in prednikov, katerih se hvaležno in blaženo spominjamo, trška svoboščina milostno podeljena in potrjena, MI, kot postavno vladajoči gospod njim in njihovim letošnjim potomcem zgoraj imenovano svoboščino zopet obnovimo in jim milostno dodeljujemo pravico naš praznik, Pust prirediti. To bode pustna uprava uredila po mojem posebnem pooblastilu.

Pustna uprava, župan in vsi pustniki imajo svoje poslanstvo v vsaj gloriiji vršiti, ga spoštljivo braniti ino ščititi in se nasprotnega proti naši najtežji nemilosti inu kazni vzdržati.

RAZGLAS ALI OKOLOZNANILO

Pust Mozirski

Pustna uprava slavnega Pusta Mozirskega daje tem potom vesoljnemu svetu in še posebej predragemu prebivalstvu vseh starosti, spolov in stanov prestolnega Trga Mozirja na znanje in spoštovanje

PROGRAM

pustne vlade v kritičnih dneh od sedemnajstega do dvajsetega dne meseca svečana, kakor sledi:

V nedeljo ob enajsti uri bode Pust zimске igre brez meja v zimskem centru Madona di Golte slavnostno otvoril.

PUSTNI KURIR

URADNO GLASILO PUSTA MOZIRSKEGA
LETO 1986

Jaz, po milosti srenjski, samozvano izvoljeni diktator, PUST MOZIRSKI, po enoletnem političnem in gospodarskem spanju prebujeni, prevzemam vlado nad vami, podaniki in častilci moji, v svoje roke. Vse klevetane tržane njih obdolžitve ukazujem oprostiti, vsem lenuhom srenjskim trednevno penzijo ukazujem izplačati in vsem švercerjem njihovo dobro ime ukazujem vrniti.

V znak vaše neizmerne zahvalnosti do gloriije moje pa VELIKO PUSTOVANJE v MOZIRJU ukazujem izvesti!

Pust Mozirski

SPOMINI...

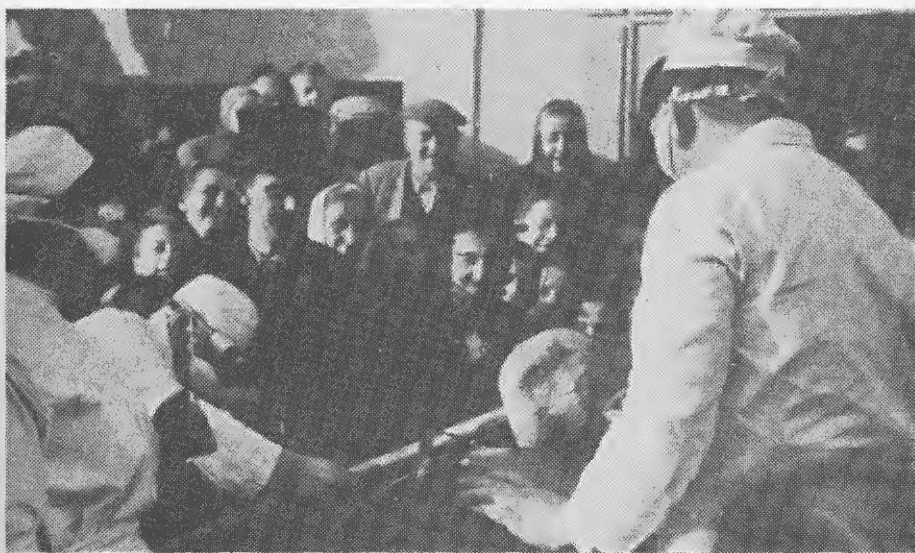
Že smo omenili, da je o pustnakih pisal krajevni kronist Žiga Laykauf. O teh prireditvah so pisali tudi Fran Vajd, Fran Praprotnik in dokaj obširno Fran Hribernik, ki je do podrobnosti opisal pustne običaje v Mozirju v svojem zapisu o zgodovini Mozirja. Že to samo pove, da so že od nekdanje pustne norčije razgibale kraj in okolico. Posebno v časih, ko so ljudje še iskali zabave v družabnih prireditvah vseh vrst.

Seveda bi jubilejni zapis o Pustu Mozirskemu ne bil dovolj pester, če ne bi dali besede tudi nekdanjim članom pustne družčine. Med zelo prizadevne sodi nedvomno Martin Aubreht, ki je sodeloval vse do pred nekaj leti.

Takole je pripovedoval: "Takoj po zadnji vojni smo, tedaj še mladi fantje in stari pustniki v Mozirju razmišljali o nadaljevanju izročila naših prednikov glede pustnih prireditev. Težki časi so to bili in sprva je bilo toliko drugega, kar je preprečevalo družabne javne nastope. Vendar smo že leta 1948 pripravili maškerado, pa ne zunaj po cestah. Leta 1950 so Franc Breznik, Franc Pogeljšek, Mirko Kovačič in Leon Klemenak ob sodelovanju nekaterih starih pustnakov pripravili pustno prireditev, sicer skromno, vendar pa že ob igranju svojega (pustnega) orkestra, kateremu je dal Mirko Kovačič ime Boj se ga. Prvi glasbeniki so bili: Dore Matjaž s harmoniko, Mirko Kovčič s činelami, ki jih je naredil Jože Repenšek – Barbnek in Leon Klemenak, ki je trobil z avtomobilsko trobljo. V letu 1951 smo se zbrali, seveda na lastno pobudo, se dogovorili, da bi le oživel običaj, ki je nekoč v Mozirju že imel domovinsko pravico. Tako je prišlo do prireditev v letu 1952. Seveda, tedaj nismo niti malo računali na kakšno gmotno pomoč s strani kogarkoli, vse smo lepo sami pripravili in pri ljudeh naleteli na veliko odmevnost. Dejansko so prebivalci spet jemali pustnake kot

Nekega leta so sklenili ugotoviti zakaj je Pust umrl. Pripravili so oder in določili najspodobnejše strokovnjake za raztelešenje, ti so to opravili kar sredi trga.

Pri obdukciji so uporabljali tudi težka orodja

PREDVOLILNI KRIŽEM - KRAŽEM

Pust Mozirski sledi vse aktualne trenutne družbene smernice, zato se letos aktivno vključuje v iskanje, izbiranje in premeščanje novih in starih prisklednikov za najodgovornejšo funkcije v Trškem magistratu, kot najvišjem telesu Pustne uprave. Izbor je težaven zaradi zapletenega (beri groznega) stanja v gospodarstvu, politiki in skáljenih med-občinskih in medtrških odnosih.

Nekaj prisklednikov smo že našli in prisilili smo jih, da se vam bodo predstavili kar sami s svojimi programi v pred-meščanski kampanji.

Prvi, njegovo stroko ugotovite za domačo nalogo, je začel takole: V našem trgu že od davnih časov redimo krave, ki dajejo mleko za oddajo vsak dan, meso in kože pa le enkrat in še to največkrat za domačo uporabo. Zagotoviti moramo dobro preskrbo, zato je nujno v tej smeri intenzivno agrorazmišljati. Razmišljati v smeri konvertibilnega izvoza, ker se bomo mesa zaradi visokih cen itak odvadili (glej denarnico). Krave v izvoz! Zato vas dragi kmetovalci z in brez zemlje, z in brez statusa vabimo, da se udeležite predavanja na temo: Reja malih domačih živali za domačo uporabo, meso za tiste, ki imajo denar in za izvoz. Kar se tiče plemenske živine, ni problemov, ker vidimo na naših cestah vse več bikov.

Pridelovanje zelenjave bi prepustili puhoglavcem, ki proizvajajo ogromne količine plevela, primernega za solate brez soli — plevel ti že soli pamet.

Spoštovani vsi, jaz sem pravi, ker v svinjah, kravah in bikih je naša prihodnost!

Drugi pravi takole:

Dolžnost mi narekuje ugotovitev, da nismo na pravi poti. Pot, ki smo jo dosedaj resolucijsko in plansko hodili, je bila ugodna, lagodna in po liniji najmanjšega odpora. Seveda se s tem ne moremo strinjati, zato smo srednjeročni plan trdno zastavili po poti navzgor z občasnimi padci navzdol, za tiste, ki bodo omagali pa že imamo pripravljene vitaminske administrativne injekcije. V smislu nujne strežnitve in boljše informiranosti, že nekaj let tečejo informativne ure Pod lipo.

Na poti ponarejanja in razpoloženja naše javnosti, pasivnega dogajanja na idejni fronti, sem jaz pravi.

Tretji zakliče: Ho-ruk kolegi!

Kot predstavnik bodočega trškega organa vas zavežujem, da povečate posek lesa in date lesni industriji v dolini kak kubik več, posrednikom pod skupno firmo: TRANSSPED JUGO DRVO, pa malo manj.

Tujski promet moramo dvigniti na višino olševskih macesnov, število turistov pa šteti v kubikih, ker bomo le tako lahko merili uspešnost izvozno-uvozne politike.

Kmetijce, posebej rejce krav zavežujem, da iz vsake krave izmolzejo kak centil več mleka, teleta bodo cahnali gozdarji. Vse ostalo delo bo temeljilo na letnem etatu in planu poseka za naslednja dva mandata.

Prisklednik s kulturnega področja svojih planov ni razložil, ker je to, kot pravi, glas vpijočega v puščavi, kultura pa na psu. Šank-rock programi, poveselčne in polnočne rapso-dije, naj bi po njegovih besedah, vključili v mesec kulturnih prireditev v občini.

Vsi priskledniki se bodo predstavili s svojimi programi v živo, izbor pa bo PUST MOZIRSKI opravil s specialnim aparatom, ki omogoča preglasovanje, vzdrževanje in pravico veta.

Iz pustnih časopisov

Ker so naši zvesti sodniki, svetovalci in občani trga Mozirje ponižno prosili in jim je bila od naših rajnih, ljubih gospodov in prednikov, katerih se najhvalažneje in blaženo spominjamo, trška svoboščina milostno podeljena in potrjena, Mi, kot postavno vladajoči gospod in vladajoči knez, njim in njihovim letošnjim potomcem zgoraj imenovano svoboščino zopet obnovimo in jim milostno dodelujemo pravico naš praznik, Pust prirediti. To bode pustna uprava uredila po mojem pooblastilu.

Pustna uprava, župan in vsi pustnjaki imajo svoje dostojanstvo v vsej gloriji vršiti, ga z vso spoštljivostjo nositi, ga ščititi ino braniti in pa ga dostojno vzdrževati in se nasprotnega proti naši najtčžji nemilosti in kazni vzdržati.

Pust. Mozirski

OSMRTNICA

Globoko presunjeni in užaloščeni sporočamo vsem potrošnikom navdse žalostno vest, da je mnogo prezgodaj tragično preminula velikoobetajoča

EMONICA BLAGOVNICA

Rajnko smo v najožjem družinskem krogu položili k večnemu počitku na Pekovih njivah v Mozirju.

Cvetje hvaležno odklanjamo!

Žalujoči ostali

PUSTOVA PESEM

Prelepo Mozirje prijazen si kraj,
saj enkrat na leto na zemlji si raj.

Saj takrat komando prevzame naš Pust,
pojeste pa vse tja do svinjskih nam ust.

Pusta slavimo, takrat staro, mladi nori,
ne dela se nič, cel trg se vrti.

Občina naša zgubi celotno oblast,
na Golte naj gre, naj smučajo se.

Res škoda je velika, a žal,
da Pust ni vsak teden, to bilo bi prav.

Toda ker Pust komandira v letu enkrat,
zato nič ne gre, zato je pa tak.

Dajte komando vi Pustu, pa vidlo se bo,
kdo zna gospodarit, kot drugi ga srat.

Zato nam sledite in rajajte zdaj,
ker pustnega torka prehitro bo kraj.

TRŠKI MAGISTRAT RAZPISUJE komunalno - snažni popoldanski izlet

Program izleta:

Zbirališče na avtobusni postaji v trgu po zadnjem avtobusu ob 14. uri. Ogled površine. Vožnja do bližnje fare. Sprehod po edini, lepo urejeni, pometeni ulici do sramotilnega stebra. Malica v menzi. Koordinacija na nivoju magistratov. Posebno zanimiva tema: Kako lahko uspe malemu trgu vzdrževati snago v trgu, ki ni politično središče srenje. Po predavanju kratek sprehod do mrliških vežic — dve sta namreč. Povratek do avtobusa, prihod v trg s krajšimi postanki, v večernih urah. Za boljši spanec in mirne živce sprehod po trgu z obveznimi sončnimi očali in bata škornji. Trški magistrat poklanja komunalno-snažni družbi izlet, priznava dnevnice in pokriva vse zagonske stroške. Postavlja pa pogoje, da prinese s seboj sramotilni steber za tiste, ki trg smetijo in tiste, ki ne marajo pometati.

MILA PROŠIJA

Živimo v časih silnih in vsemogočih elaboratov, študij, simpozijev, plenumov in nekončnih sej. Ljudstvo pa temu ne zaupa. Iz roda v rod je spoznavalo, da je v njem dovolj razuma, in da ton papirja ne potrebuje. Potrebuje prav zaprav samo en elaborat, ki bi povedal, kako ugnati v kozji rog megalomane, ki si žele postavljaljati papirnatte spomenike. Pustna uprava je zato razpisala natečaj za izdelavo le-tega. Avtorji naj svoje predloge pošljejo pod šifro " za naše kosovo", sredstva za financiranje svojih predlogov pa naj nakažejo na žiro račun št. 063-031-056.

ZE BMA PROŠIJA ALI PEKITEV IZ ZGUBE

Najbž se že spominjate, da je Pust Mozirski leta gospodovega uprizoril svoje karnevalcke norčije na veliki ladji, ki je priplula na trg mozirski. Kvalo za tem smo dobili v Mozirju Brodokomerc. Ko so to opazili v vrli mozirski zadrugi (z zamudo sicer, pa saj naše kmetijstvo že od nekada zamuja), so naslovili na pustno upravo milo prošnjo, naj letos pripelje na trg kakšnega velikega ptiča, ker se nadejajo, da bodo potem tudi oni dobili vsaj valilnico brojtlerjev. Iz strogo zagnanih virov smo izvedeli, da jim Pust Mozirski namerava prošnjo uslišeti, posebno, ker se nadeja, da jim bo ta ptič izvelil tudi novega direktorja.

povsem krajevni običaj in po svojih močeh darovali ob ofiranju po trgu. Tedaj je bilo še veliko manj prebivalcev v Mozirju, pa vendar so ti pomagali kjer so le mogli. Stari Žovle si je izmislil izviren način pobiranja denarnih prispevkov, imel je mali boben in v njem zbiral denar od ljudi, pri tem je na ves glas razlagal kako pomembno je zbrati nekaj denarja za vrle pustnake, ki kljub hudemu mrazu trpijo in žartvujejo svoje zdravje za mozirsko občestvo... Ljudje so takšen način pozdravili in metali v boben kar so pač lahko. Sicer pa smo se po vsebini držali izročila izpred vojne in tako tudi pripravili spored.

Že od nekdanj so bile glavne prireditve na pustni torek in to Na trgu. Tedaj seveda ni bilo toliko avtobusov in lahko je uspelo najti primeren čas za nastop. Sedaj je po eni strani lažje, ploščad pred Turistom je zelo primerna za oder, po drugi pa težje, ker je tolikšen promet in s tem velika gneča na pretesnem prostoru. Pustne prireditve so ljudje radi in z zanimanjem pričakovali, češ, koga bodo pustnaki letos "obdelali".

Pogrebne slovesnosti za Pustom so vedno zelo svečane

Do leta 1960 so pustniki obravnavali izključno domače zdrahe. Pozneje pa so se lotevali tudi dogodkov iz širšega kroga, celo svetovnih. Seveda, pa kljub tej "širini" niso zanemarili pranja domačega perila. No, ko že govorimo o perilu, pa tale dogodek. Mozirje ni imelo javnega prostora za pranje perila.

Seveda je treba vedeti, da tedaj, leta 1952 še ni bilo pralnih strojev in običaj je bil, da so manjši kraji imeli svoje perišče ob kakem bistrem potoku. Pustniki so pripravili pranje perila kar v Šajšpahu, kar je spodbudilo krajevne veličine, da so nemudoma uredili perišče ob strugi na sejmišču. V spominu številnih prebivalcev je tudi pustno reševanje stanovanjskega vprašanja vidnih funkcionarjev. Zgodilo se je, da je nameraval v Mozirju priti neki birokrat (uradnik), baje je bil prava zvezda svoje sredine! Seveda je pred tem želel vedeti kje bo stanoval. Krajevni ugledneži so kar njemu prepustili izbiro stanovanja in ta "strokovnjak" je izbral

Vsakoletna otroška maškerada pomeni otrokom veliko veselje

Zaslужni, dolgoletni pustni župan Leon Klemenak

Fana (bandero) Pusta Mozirskega

prav tisto stanovanje v katerem je že prebivala družina. Nič ni pomagalo tarnjanje, stanovalci so morali na cesto, pozneje pa v marof, da se je lahko vselil tisti silni možakar! To je bila vsebina za glavni prizor na pustni torek, pripravili so vprego z oslom, na vozu pa so imeli vsó mogočo ropotijo, ki so jo "mrzlično" vselili v frizerjevo hišo... Ljudje so dobro vedeli komu gre to v brk, dotični pa se je kaj kmalu izselil iz Mozirja! Uprizorili so tudi javno operacijo umrlega Pusta sredi trga. Iz dotrpljenega trupla so metali klobase, dele mesa in podobno... Nekega leta so obravnavali mukotopen spor med dvema sosedami zaradi kamenja v Trnavi. Ta spor je pretresal vse živo v trgu in seveda so pustnaki stopili v Trnavo na mestu kjer sta bivali obe skreganki in eni so metali kamenje na levi breg, drugi pa na desnega in pri tem vpili "vse to je naše". Seveda se je nabralo dosti zijal, ki so se na vso moč smajala! Na hiši za nekdanjo Pevčevo, je iz žlebov zraslo bujno grmičevje, baje do 2 metrov visoko! Pa so sklenili pustnaki, to šibje cepiti (pevcati) v makarone, tako bi jih bilo dovolj za vse Mozirjane. Trate so nastajale v novo naselje, pa je bilo v tem predelu tako temno, da so pustnaki sklenili napeljati javno razsvetlavo. Postavili so drogove, na nje pa namestili zaboje z žagovino, to so napojili z nafto in prižgali, pa je bilo povsod svetlo... Nekega usodnega leta so na mozirski šoli naredili lov na dolgolasce! Pustnaki so smatrali, da je reba nuditi vsem prizadetim brezplačno striženje, zato so nastavili svojega frizerja, ki je strigel na "pisker" le kako je tak ostriženev izgledal si kaj lahko predstavljamo...

Pustni župan jaha na občino, kjer bo prevzel oblast.

Seveda je takih spominov za celo knjigo! Pa vendar, nekaj jih ostane vedno bolj v spominu.

Glede oblek pa toliko, že pred vojno so skrbeli, da so bili čimbolj izvirni. Enkrat so imeli vsi bele srajce zunaj hlač in sončna očala, kar strašno so bili podobni "mafijašem". Po vojni pa so se nekoč vsi namazali v črnice, za masko je vsa leta prizadevno skrbel Mirko Kovačič in še sedaj to počenja. No, ko smo že pri naštevanju nekdanjih pustnjakov, bi kazalo še omeniti: Roka in Malčko Verk, Franca in Polda Breznika, Franca Celinška, Alberta Lončarja, st., Ivana Rajšterja, st., Liziko Fabjan, Martina Dobnika, Vlada Podsedenska, Vlada Matka, Vinka Matjaža, st., Doreta Matjaža, Franca Pogeljska, Franca Kokalja – Žovleta, Ivana Pavlina, Vilija Majerholda, Jožeta Marovta – Vratanarskega Joža, Slavca Cesarja, in še bi jih lahko naštevali tiste zanesenjake, ki so še nekaj let nazaj prizadevno skrbeli za ohranjanje stare navade v Mozirju – pustnih prireditev."

PONUDBE GOSTINCEV

Za praznovanje Pusta v Mozirju se vsem obiskovalcem in gostom najtopleje priporočamo. Pripravili smo razne specialitete kot npr.: srna v gozdu na »raubšic način«, svinjska buča v oljni solati, mozirsko gobezdalo v pokovi omaki, pečene zobotrebece in razne solate od lucerne pa do najboljšega regrata in witloofa.

Na zalogi imamo tudi vse vrste vin in alkoholnih pijač po zelo konkurenčnih cenah, kakršne so pač danes v modi. Vsem najbolj priporočamo vina priznane vinarne brez vinarov Šiška Ljubljana. Ta vina so že nekajkrat dokazala, da so med najboljšimi pri nas, posebno še po danih komentarjih, katere so dali poznani specialisti, drugi dan po kakšni krokariji. Za najboljše goste bomo imeli tudi pristno domačo šmarnico, katera je garant, da bo veselje in dobra volja res na višini mize, oziroma pod njo, ali celo na tleh pri materi zemlji.

Glede čistoče se nam ni treba pritoževati. Vkljub košaricam, ki so obešene po hišah, ljudje mečejo po tleh vse mogoče stvari. Posebno še prostor pri avtobusni postaji je kar lično nastlan, kar je seveda tudi v ponos našemu turističnemu kraju. V Trnavi, katera je nekako prirodno smetišče, najdeš vse, kar ti srce poželi, od stare kastrole, nočnih posod, starih čevljev, raznih cot pa do vseh mogočih papirjev in papirčkov. Za smetišče v gmajni pa toliko: predaleč je in preveč skrito. Tudi čiščenje glavne ceste čez trg ni potrebno, kajti na novo urejene hišne fasade bi bile preveč enolične, če jih ne bi sproti polivalo blato, katero se pretaka po cesti — ki pa je asfaltirana.

V preteklih letih ali bolje, letih po zadnji vojni, fantje okoli Pusta Mozirskega niso bili deležni ustrezne podpore pri vplivnih, tedaj vsemogočnih. Delali so bolj zaradi veselja do starih šeg in ljubezni do kraja. Zato tudi dolga leta niso imeli svojega zapečka, bili so kar neorganizirani in šele Ivan Zupan jih je vključil v mozirsko turistično društvo, da so tako imeli neke vrste "uradno izkaznico". No, ob svojem visokem jubileju pa je Pust Mozirski postal društvo, ki se imenuje "Pustno društvo Pust Mozirski v Mozirju." Da je potrebno takšno organiziranje, narekujejo prizadevnim pustnakom trpke izkušnje. V sedemdesetih letih so namreč zagrozili oblastniki, da bo pustnih norčij "enkrat za vselej" konec! Pa ni bilo tako. Pustnaki se niso dali prestrašiti, sklicali so tiskovno konferenco in na njej slovesno razglasili voljo, da bo v Mozirju pustovanje še ostalo in še boljše bo, so zatrdili. In, ostali so! Vsekakor lahko trdimo, če bi v Mozirju ne bilo v preteklosti toliko krajanov, ki so ljubili svoje Mozirje, bi že marsikaj izumrlo, sledi za nekdanjimi šegami in navadami pa bi zabrisal čas.

Pusta Mozirskega so počastili tudi Ptujski kurenti

Ofiranje na Tratah, ki so jih tedaj šele pozidavali

Nekoč je bilo v Mozirju preko 20 gostiln. Pust je ugotovil, da jih je sedaj premalo, zato je določil komisijo, ki bi naj izmerila gostinske lokale. Posnetek na Škrubu.

Selitev uboge mozirske družine, ki se je morala umakniti nekemu "slovitemu" uradniku, to je pustnakom služilo kot glavna točka pustne prireditve, ošibali so samopašnost tistih, ki so kaj takega dovolili in ukazali.

Sedmina pred Maksetovo hišo. Preste, pijača in zenf so na mizi, pustni župan pa bere oporoko umrlega Pusta.

Truplo Pusta Mozirskega na mrtvaškem odru. Stražijo ga vrli pustnaki, tokrat drugače oblečeni.

Župan mozirske občine se ni kaj dosti upiral prevzemu oblasti po postnem županu, tudi pustni svetniki so se v sobi predsednika občine kar dobro počutili

Nujna priporočila

— Zaradi nenehnega hrupa brezštevilnih avtobusov na mozirskem trgu, priporočamo upravi hotela Turist, da oskrbi vse svoje sobe s posebnimi in brezhibnimi glušilci zvoka (uvoženi iz Žalca). Tudi dodatne stene za oknj bodo potrebne, kajti le tako si bo utrujen popotnik v hotelu lahko odpočil. Glede nabave navedene opreme, priporočamo dohodkovne odnose z izletnikom . . .

— Krajevni skupnosti priporočamo v trezen premislek nakup vsaj dveh avtomatiziranih pometačev, da bi trg bil za večje praznike počiščen. Topogledno je vprašati za nasvet turistične delavca v Velenju.

— Lastnike tovornjakov, avtobusov in sploh težjih vozil nujno opozarjamo, da je najprimernejši kraj za »počivanje« vozil na lepih in urejenih zelenicah. Kaj bi tudi na nje pazili, saj so »občinske« . . .

— Starejšim občanom priporočamo prečkanje ceste izključno le med Leskovškom in slaščičarno, tam je povsem varno iz dveh razlogov. Prvič, vozniki brumno upoštevajo omejitev brzine in po novem bo na mestu kjer sedaj stoji trafika dežurna reševalna postaja.

— Sicer pa poseben nasvet Tobaku (ne makedonskem, ljubljanskem). Zelo v oči-padajoča aluminijasta barakica za prodajo raznih časopisov, cigaret in drugega že zdavnaj ne pomeni krajevno posebnost. Kazalo bi slediti navodilom urbanistov in namesto kovinaste »barake« zgraditi leseno! Smreka v Gornjem gradu lahko pomaga!

Iz pustnega časopisa

TRŠKE ZDRAHE

Pust Mozirski in njegovo izvršilno telo, Trški magistrat že dolgo moti preveč študiozen pristop do prostorskega planiranja trga. Najbolj pereče je vprašanje avtobusne postaje (glej Pustni kurir letnik 1985, stran 2, stolp 2, alineja 2).

Naš press-center je dobil nalogo, da razišče celoten primer. Za nasvet je prosil kmetijskega strokovnjaka. Dobili so kratek in jednat odgovor: Nekdo nekoga molze. Ker pa vemo, kako drago je v današnjih časih tako opravilo, še posebej, če te molze cel center za razvoj, se je Trški magistrat na zadnji seji odločil (glej zapisnik pod šifro CE 17/35), prevzeti stvari v svoje roke.

Pustni arhitekt, tovariš Črtimir Projektnik, priznan strokovnjak za nizke in podvodne gradnje, dobitnik nagrade Projekt leta za kamp v Logarski dolini, je že začel z idejnim osnutkom. Trenutno delo stoji, ker mu je zmanjkalo mivke na delovni mizi v peskovniku v Savinjskem gaju.

Površni pogled nestrokovnjaka pove, da je naš človek pokazal neke nove rešitve. Avtobusne postaje sploh ni planiral, pač pa mehko pristajalno stezo v dolžini od bencinske črpalke do Muzga. Izletnik in ostali prevozniki naj bi zaposlili močne sprevodnike (po možnosti redarje z nogometnih igrišč), ki bi potnike metali skozi vrata na mehko pristajalno stezo. Vstopali bi na drugi strani avtobusa. Strokovnjak je že patentiral katapult, ki bo montiran pri Muzgu in bo izstreljeval potnike na bus. Starejšim občanom ne priporočamo tak način vstopanja, sicer pa jim ob vse višjih cenah prevoza ostane na razpolago le še Borovo. Za pjanje je predvideno dvakratno katapultiranje — v primeru da preživi prvi let.

S tako rešitvijo bi trg obdržal precej plodne zemlje, primerne za sejanje vseh vrst obiljub. Kompleks bo imel tudi toplo gredo, v katero bodo tržani sadili želje. Tak način konzervacije želja garantira obstoj več srednjevočnih obdobj.

Obvoznica bo! Na maketi je zelo nejasno načrtana, večkrat prestavljena in popravljena. Prosili smo našega strokovnjaka za razlago. Dobili smo naslednji odgovor — citiram: »Pri planiranju obvoznice sem imel velike težave. V mivki so bile že tri trase, pa so mi jih neznanci preko noči vedno zbrsali. Zato sem pisal večim organom, da mi dovolijo speljati obvoznico po zemlji njihovih članov. Pisal sem: Združenju vrtičkarjev, Elektro-šok koncernu, Zvezi propadlih kopalških mojstrov, Glasbeni matici in Sadjarskemu kolhozu ter Gasilskemu trustu. Vsi odgovori so bili negativni, priložili pa so mi pristopnico in člansko izkaznico za vstop v njihova društva.

Trškemu magistratu bom predlagal naslednjo rešitev: v toplo gredo želja naj pobožno vsadijo željo po obvoznici, okoli grede pa bo še naprej cvetela roža trajnica obljubljenе obvoznice.«

Press-center ocenjuje delo našega arhitekta z odlično oceno. Tržani, vabljeni ste na ogled edinstvene makete v gaj, vstopnine v zimskem času ni, otroke privedite na povodec, da se v peskovniku komu ne zamerijo!

Iz pustnega časopisa

Rakete so postale zanimive tudi v Mozirju, zato jih je ljudem prikazala pustna srenja

V Mozirju so imeli nekoč čudovito naravno kopališče "Kopelce" imenovano, pa so ga povsem zapustili. Pust Mozirski je zato s prizorom opozoril na potrebo po takšnem kopališču.

IN KAKO NAPREJ?

Vodstvo sedanjih pustnikov skrbi za to, da bo kmalu zaživelo pustno društvo v Mozirju. Obljubljajo, da bodo zvesti starim izročilom, da pa se bodo organizacijsko prilagajali potrebam časa. Če v preteklosti ni bilo "zunanjih" sodelavcev pri prireditvah, odslej ti bodo, saj z njihovim nastopom ne bo nič okrnjen nekdanji in bodoči namen mozirskih pustnikov. Tako bodo tudi letos na debeli četrtek, z igranjem orkestra Boj se ga opozorili krajane na bližajočega se Pusta. V petek sledi že ustaljeni prost dan. Na pustno soboto bo obvezna maškerada v dvorani TVD Partizan v Mozirju. Otroška maškerada bo v nedeljo in že tretjič ofiranje po nekaterih predelih doline. V ponedeljek sledi ofiranje po Mozirju vse do 22. ure. Na pustni torek je seveda naporen dan! Zjutraj je budnica, ob 7. uri prično iskati Pusta in ko ga najdejo, če sploh?, nameravajo ob 8. uri prevzeti občinsko oblast in prebrati pustni razglas. Takoj za tem bodo obiskali podjetja v Mozirju in Nazarjah, nakar sledi skupno kosilo vseh pustnikov. Ob 14.30 gredo pustniki v šolo in z našemljenimi otroci vred na prizorišče glavne prireditve Na trgu. Tu se potem odvija karnevalski spored. Zvečer pa je spet maškerada, ki pa ima poseben pomen. Namreč, ob polnoči umre izmučeni Pust, da je res mrtev, pa ugotovi prisotni zdravstveni delavec. Pri njemu (Pustu) pa najdejo oporoko. Pusta na to odneso iz dvorane in maškerada se nadaljuje. Na pepelnično sredo polože Pusta že zjutraj na mrliški oder in to sredi trda.

Ob njem stražijo pustnaki. Gre za častno dejanje in izkazovanje poslednje časti svojemu patronu! Pustnaki so v popolni črnini. Ob 15. uri se prične žalni spreved proti Pekovim lavam, kjer truplo po predpisih upepeljijo (kremirajo). Potem se žalni svatje zberó k sedmini, ta je običajno pred Maksetovo hišo. Na njej strežejo "rusle" (slanike), preste in zenf, pa tudi pijačo! Ob vidnem žalovanju preberejo oporoko Pusta, ta je največkrat v korist Pustnele, žalujoče vdove. Lani so ta dan prvič krstili nove (mlade) pustnake.

Kot je razbrati gre za le malo dopolnjen spored, sicer pa vsebinsó ostajajo pri starem izročilu.

Na koncu še izrazimo željo, da bi tudi v naprej v Mozirju ostalo pri pustnem običaju, da bi mladi prevzeli izročilo starejših in nadaljevali delo, ki so ga prejšnji rodovi s takšno ljubeznijo opravljali. Mozirje je od nekđaj imelo med prebivalci zelo duhovite ljudi in vedno znova so si kaj omislili, da bi presenetili svoje sokrajane. Znano je, da je tu nastal Klub lenih, ki je bil ustanovljen leta 1909, ni pa znano kako dolgo in kaj je delal. Če bi sodili po imenu kluba, bi smeli trditi, da so bolj sedeli ob pivu, kot jih kaže tudi slika posneta na dan ustanovitve. Tu je bil ustanovljen eden prvih kolegarskih klubov na Slovenskem in cela vrsta narodnoobrambnih organizacij. Prav zato naj sedanji rod s ponosom gleda na prednike, ki niso bili le duhoviti, bili so tudi odločni, ko je šlo z a svoje narodno poreklo. Ni zastoj Anton Aškerc, ki je kaplanoval v Mozirju, ob svojem odhodu zapisal v zlato knjigo trga Mozirje: "Mogočno kot tvoje planine v vek stoj, ko bije za dom in svobodo se boj".

Pustni župan na predsedniškem stolu na občini

Prav na pustni torek so nekega leta krajani dobivali opomine za plačilo davka. Pust je smatral, da bi vsaj na tako ugleden praznik davkarija ne smela tega počenjati.

Narodna v pustni priredbi

*Prelepo Mozirje prijazni si kraj,
saj enkrat na leto na zemlji je raj.*

*Saj takrat komando prevzame naš pust,
pojeste pa vse tja do svinjskih nam ust.*

*Pusta slavimo, takrat staro, mlado nori,
ne dela se nič, cel trg se vrti.*

*Občina naša zgubi takrat celo oblast,
na Golte naj gre, naj smučajo se.*

*Vendar naj paz'jo uslužbenci vsi,
da spet se kater'mu kaj hud'ga ne stri.*

*Res škoda je velika, a žal,
da pust ni vsak teden, to bilo bi prav.
Tako bi naš štandard prišel do vrha,
in brez devalvacije blaginja bi b'la.*

*Toda ker pust komandira v letu enkrat,
zato nič ne gre, zato je pa tak.*

*Dajte komando vi pustu, pa vid'lo se bo,
kdo zna gospodar't, kot drugi ga srat.*

*Zato nam sledite in rajajte zdaj,
ker pustnega torka prehitro bo kraj.*

Izdalo Pustno društvo Pust Mozirski, zanj Stane Podsedenešek. Zapisal in uredil Aleksander Videčnik v sodelovanju z Danilom Mrevljatom in Stanetom Podsedenskom. Naklada 1000 izvodov. Tisk Tiskarna Velenje.

Knjižnica
od 39
100 LET...

398.332.472(497.4 Mozirje)

0107554

CODISS c